

ЗАТВЕРДЖУЮ

Виконуючий обов'язки директора коледжу

Олег ДЕРЛЮК

2024 року

Дніпропетровська обласна рада

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ СПОРТУ»
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

ПРОГРАМА

освітнього компонента

ПІДВИЩЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

**підготовки фахового молодшого бакалавра
зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка**

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Олена КУДЗІЄВА – спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист

Обговорено на засіданні циклової комісії професійної та практичної підготовки

« 28 » серпня 202 4 року, протокол № 1

Схвалено методичною радою

« 29 » серпня 202 4 року, протокол № 1

Голова методичної ради Олена Олена КУДЗІЄВА

Вступ

Програма освітнього компонента «**ПІДВИЩЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ**» складена відповідно до освітньо-професійного ступеня підготовки **фахового молодшого бакалавра спеціальності 017 Фізична культура і спорт** галузі знань **01 Освіта/Педагогіка**

Предметом вивчення освітнього компонента є комплекс властивостей особистості, який забезпечує високий рівень самоорганізації професійної педагогічної діяльності.

Місце освітнього компонента в структурно-логічній схемі підготовки – при вивченні курсу здобувачі освіти потребують базових знань за освітніми компонентами, що формують загальні компетентності: українська мова за професійним спрямуванням; анатомія людини; основи загальної та вікової психології; педагогіка. За освітніми компонентами, що формують спеціальні компетентності: вступ до спеціальності; психологія спорту; теорія і методика фізичного виховання.

1. Мета та завдання освітнього компоненту

1.1. *Метою* вивчення освітнього компоненту «Підвищення педагогічної майстерності» є - сформувати навички педагогічної діяльності, сприяти збагаченню педагогічного досвіду майбутніх вчителів, поглибити знання з педагогіки і психології, інноваційних педагогічних технологій, культури педагогічного спілкування; сформувати практичні уміння і навички майстерності викладання, педагогічної культури та ерудиції; розвивати потребу професійного розвитку, бажання саморозвитку та самовдосконалення, бажання проявляти свій потенціал та творчо його реалізовувати у професійній діяльності вчителя.

1.2. Основними завданнями освітнього компонента є:

- усвідомлення суспільної значущості професії педагога та формування уявлення про специфіку і структуру педагогічної діяльності;
- формування педагогічної майстерності як комплексу властивостей особистості викладача, що забезпечує високий рівень самоорганізації педагогічної діяльності;
- формування потреби в постійній самоосвіті та самовдосконаленні професійної діяльності;
- ознайомлення з механізмами творчої самореалізації в професійній діяльності та шляхами професійного самовдосконалення;
- виховання моральних, вольових, естетичних якостей, розвиток пам'яті, уваги, розумового кругозору, загальної культури поведінки.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні:

знати:

- основні поняття «педагогічної майстерності», складники педагогічної майстерності та їхні характеристики, критерії, рівні майстерності;
- специфіку і структуру педагогічної діяльності;
- методи вивчення перспективного педагогічного досвіду, оцінювання творчого потенціалу особистості;
- особливості педагогічної техніки, її внутрішні та зовнішні компоненти, шляхи оволодіння педагогічною технікою;
- зміст, структуру та стилі педагогічного спілкування;
- типи, структуру, динаміку конфліктів у педагогічних ситуаціях, шляхи їхнього розв'язання;
- ознаки мовленевої культури викладача;
- шляхи професійного самовиховання і самовдосконалення;

вміти:

- вміти самостійно аналізувати педагогічну дійсність, визначати шляхи її удосконалення;
- чітко формулювати і диференціювати схожі поняття та терміни, вільно використовуючи їх у професійній мові;
- планувати педагогічну діяльність, визначати її завдання та шляхи реалізації;
- управляти своїм станом та поведінкою, доцільно використовуючи невербальні засоби спілкування;
- визначати стилі педагогічного спілкування, вирішувати проблеми педагогічного спілкування;
- вміти аналізувати педагогічні конфлікти та вибирати ефективні шляхи їхнього розв'язання.

1.4. Відповідно до ОПП *програмними результатами навчання є:*

РН2 Спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією, дотримуватися етики ділового спілкування.

РН5 Застосовувати академічні знання та практичні навички в організації самостійної роботи та розвитку.

РН6 Аналізувати та застосовувати передовий досвід колег.

1.5. Відповідно до освітньо-професійної програми даному компоненту відповідають наступні *сформовані компетентності:*

ЗК1 Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4 Здатність до набуття в процесі навчання або професійній діяльності широких спеціалізованих фактологічних та теоретичних знань.

ЗК5 Здатність до розуміння (усвідомлення) рівня отриманих в процесі навчання або професійній діяльності знань.

- ЗК6 Здатність до розуміння предметної області та професійної діяльності.
- ЗК7 Здатність до розв'язання типових спеціалізованих задач широкого спектра, що передбачає ідентифікацію та використання інформації для прийняття рішень.
- ЗК8 Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК10 Здатність до планування, зокрема розподіл ресурсів, аналіз, контроль та оцінювання власної роботи та роботи інших осіб.
- ЗК11 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, використання інформаційних та комунікаційних технологій.
- ЗК13 Здатність до покращення результатів власної навчальної або професійної діяльності і результатів діяльності інших.
- ЗК14 Здатність до подальшого навчання с деяким рівнем автономності.
- ЗК15 Здатність до взаємодії, співробітництва з широким колом осіб для провадження професійної або навчальної діяльності.
- ЗК16 Здатність до здійснення обмежених управлінських функцій та прийняття рішень у незвичайних умовах з елементами непередбачуваності.
- ЗК17 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології у практичній діяльності.
- ЗК18 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК19 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- СК10 Здатність здійснювати аналіз вікових та індивідуальних особливостей вихованців.
- СК13 Здатність до проектування освітнього середовища в класі, тренувальній групі початкового рівня, що забезпечує якість освітнього процесу.
- СК17 Здатність використовувати різні методи та прийоми навчання, виховання та соціалізації особистості.

На вивчення освітнього компонента відводиться 90 годин/3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг освітнього компонента

МОДУЛЬ I. СУТНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

1. Вступ. Предмет курсу «Підвищення педагогічної майстерності», його мета, завдання, структура та зміст
2. Суспільна значущість професії учителя та її функції
3. Поняття педагогічної діяльності, її структура. Критерії та рівні педагогічної майстерності.
4. Шляхи формування професіоналізму вчителя

МОДУЛЬ II. ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ТА ОСОБИСТІТЬ ВЧИТЕЛЯ

1. Поняття педагогічної майстерності. Ціннісна компонента педагогічної майстерності.
2. Психологічна компонента педагогічної майстерності
3. Педагогічна увага і спостережливість учителя. Розвиток уяви і фантазії вчителя.

МОДУЛЬ III. ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНІКА УЧИТЕЛЯ ТА ЇЇ ФОРМУВАННЯ

1. Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності. Внутрішня техніка.
2. Зовнішня техніка як основа педагогічної майстерності
3. Професійне спілкування у структурі діяльності педагога
4. Вдосконалення мовлення педагога
5. Педагогічна майстерність вирішення конфліктних ситуацій

Зміст освітнього компонента

МОДУЛЬ I. СУТНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

Вступ. Предмет курсу «Підвищення педагогічної майстерності», його мета, завдання, структура та зміст

Предмет і структура курсу «Підвищення педагогічної майстерності»; його мета, завдання.

Суспільна значущість професії учителя та її функції

Суспільне значення професії вчителя. Особливості розвитку професії вчителя. Функції професії вчителя.

Поняття педагогічної діяльності, її структура. Критерії та рівні педагогічної майстерності.

Основні види педагогічної діяльності. Компоненти педагогічної діяльності. Структура педагогічної діяльності. Педагогічна майстерність. Критерії та складові педагогічної майстерності. Педагогічні здібності вчителя. Рівні оволодіння педагогічної майстерністю.

Шляхи формування професіоналізму вчителя

Складові професії вчителя. Етапи розвитку педагогічного професіоналізму. Рівні діяльності педагога. Професійне вигорання вчителя. Самопізнання в діяльності вчителя.

МОДУЛЬ II. ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ТА ОСОБИСТІСТЬ ВЧИТЕЛЯ

Поняття педагогічної майстерності. Ціннісна компонента педагогічної майстерності.

Поняття педагогічної майстерності. Рівні педагогічної майстерності. Структура педагогічної майстерності.

Психологічна компонента педагогічної майстерності

Психофізіологічні засади процесу сприйняття. Феномен ілюзій сприйняття. Класифікація ілюзій сприйняття. Теорія психотипів. Вплив психотипу особистості на хід педагогічної взаємодії. Енергетична концепція емоцій. Роль емоційної саморегуляції в педагогічній взаємодії.

Педагогічна увага і спостережливість учителя. Розвиток уяви і фантазії вчителя.

Фізіологічні основи уваги, її види, професійно-педагогічні особливості. Властивості уваги. Взаємозв'язок уваги та спостережливості. Роль уваги вчителя у спілкуванні. Сутність, особливості уяви та фантазії. Роль уяви і фантазії у моделюванні педагогічної діяльності, у прогнозуванні стану, емоцій та почуттів учасників педагогічного процесу, передбаченні результатів педагогічного впливу. Прийоми розвитку уяви.

МОДУЛЬ III. ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНІКА УЧИТЕЛЯ ТА ЇЇ ФОРМУВАННЯ

Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності. Внутрішня техніка.

Поняття педагогічної техніки. Внутрішня техніка діяльності педагога.

Зовнішня техніка як основа педагогічної майстерності

Поняття зовнішньої педагогічної техніки, її елементи. Педагогічний артистизм педагога.

Професійне спілкування у структурі діяльності педагога

Спілкування як основа педагогічної діяльності. Педагогічне спілкування, його функції, види, структура. Стиль педагогічного спілкування. Мистецтво педагогічного спілкування.

Вдосконалення мовлення педагога

Мовлення і комунікативна поведінка вчителя. Функції мовлення вчителя у взаємодії з учнями. Культура професійного мовлення.

Педагогічна майстерність вирішення конфліктних ситуацій

Поняття про конфлікти у педагогічних ситуаціях. Типологія конфліктів, їх причини і шляхи вирішення. Анатомія, структура, динаміка педагогічних конфліктів. Поведінка педагога у конфліктних ситуаціях.

3. Рекомендована література

Основна:

1. Андреева В.М. Настільна книга педагога. Посібник для тих, хто хоче бути вчителем-майстром / Упорядники: Андреева В.М., Григораш В.В.. – Х.: Вид.гр. «Основа», 2007.
2. Віаніс-Трофименко К.Б., Лісовенко Г.В. Підвищення професійної компетентності педагога / К.Б. Віаніс-Трофименко, Г.В. Лісовенко. – Х.: Основа, 2007.

3. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навчальний посібник. – К.: ВЦ «Академія», 2006.
4. Волкова Н.П. Педагогічні комунікації: Навчальний посібник. – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2002.
5. Волкова Н.П. Педагогіка вищої школи: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Вид. центр «Академія», 2002.
6. Максименко С.Д., Заброцький М.М. Технологія спілкування (комунікативна компетентність учителя: сутність і шляхи формування). – К.: Главник, 2005.
7. Новожилова М.О. Настільна книга молодого вчителя початкової школи / М.О. Новожилова, Л.М. Яськова. – Х.: «Ранок», 2010.
8. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.В.Кривонос та ін.; за ред. І.А. Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Вища шк., 2004.
9. Педагогічна майстерність: Хрестоматія: Навчальний посібник / Упоряд.: І.А. Зязюн, Н.Г. Базидевич, Т.Г. Дмитренко та ін.; За ред. І.А.Зязюна. – К.: Вищ. шк., 2006.
10. Педагогічна майстерність учителя: Навчальний посібник / За ред. проф. В.М. Гриньової, С.Т. Золотухіної. – Вид. 2-е, випр. і доп. – Х.: «ОВС», 2006.
11. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник / Л.Г. Кайдалова, Н.Б. Щокіна, Т.Ю. Вахрушева. – Х.: Видавництво НФаУ, 2009.
12. Пехота О.М. Освітні технології: Навч. метод. посіб. / За заг.ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001.
13. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: Підручник. – К.: Міленіум, 2006.

Додаткова:

1. Буняк Т.А. Розвиток педагогічної майстерності вчителя в системі особистісно орієнтованого навчання // Педагогічна майстерня. – 2011. – №4.
2. Буряк В.С. Питання педагогічної майстерності в теорії і практиці В.О. Сухомлинського / В.С. Буряк // Рідна школа. – 2004. – №3.
3. Когут С.М. Професійне становлення вчителя // Педагогічна майстерня. – 2012. – № 5 (17).
4. Ковальчук В. Педагогічна майстерність педагога // Відкритий урок. – 2011. – №2.
5. Педагогічна майстерність: опорні конспекти / Укладач Т.І. Молнар. – Мукачєво: МДУ, 2016.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання:
V семестр – залік

5. Засоби діагностики успішності навчання:
семінари, письмові роботи, індивідуальне та фронтальне опитування, захист презентацій, тестування, модульний контроль.

Засоби для проведення початкового, поточного, проміжного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти

У процесі вивчення курсу «Підвищення педагогічної майстерності» використовуються такі види контролю:

поточний (індивідуальне та фронтальне опитування, виконання письмових робіт), проміжний (тестові завдання) і підсумковий контроль (виконання модульних контрольних робіт).